

Відкритий лист до глобального громадянського суспільства від громадянського суспільства України

Ми, що нижче підписалися, робимо цей заклик у світлі Глобального саміту миру й Української формули миру. Ми б'ємо на сполох з приводу порушень прав людини, з якими стикаються українці та українки, утримувані у неволі Росією – як військовополонені, так і цивільні ув'язнені. Ми закликаємо всі сторони дотримуватися своїх зобов'язань щодо міжнародного гуманітарного права (МГП) та міжнародного права прав людини (МППЛ), аби захистити цивільних і тих осіб, які більше не беруть участі в бойових діях, включно з військовополоненими.

Ми нагадуємо, що люди народжуються вільними і рівними у гідності та правах (ЗДПЛ, ст. 1), ніхто не повинен зазнавати катувань (ЗДПЛ, ст. 5), і жодні виключні обставини не можуть бути виправданням катувань (Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, ст. 2). Заборона катувань визнана абсолютною в загальному міжнародному праві.

Цілком в рамках МГП і МППЛ, ми закликаємо:

1. **Терміново звільнити українських бранців та бранок, яких утримує Росія з 2014 року, а саме:**
 - a. **Цивільних ув'язнених та дітей**, яких примусово перемістили, затримали чи переселили. Згідно з МППЛ, ніхто не може бути затриманий свавільно (без законної підстави). Примусові переселення та депортації заборонені статтею 49 Четвертої Женевської конвенції.
 - b. **Військовополонених:**
 - i. **Усі військовополонені, які є важкопораненими чи важкохворими, чи чиє ментальне або фізичне здоров'я під загрозою через полон, мають бути репатрійовані в Україну чи госпіталізовані в нейтральній країні, що гарантовано ст. 109–110 Третьої Женевської конвенції.** Наявні [свідчення](#) та [дослідження](#) вказують на те, що **самі життя і здоров'я бранців та бранок цілком можуть бути під загрозою через умови російського полону. Усі бранці та бранки, яким загрожують нелюдські умови полону, мають бути звільнені, відповідно до згаданої конвенції і таких інструментів як змішані медичні комісії (ст. 112, [вже створені в Україні](#)).**
 - ii. **Міжнародне право має бути дотриманим.** Загарбницька війна Росії мусить скінчитися. Щойно зупиняться активні бойові дії, усі військовополонені мають бути звільнені та репатрійовані без затримок. Вкрай важливо, аби усі підозрювані у воєнних злочинах та інших серйозних порушеннях прав людини були притягнуті до відповідальності, а злочини проти міжнародного права не лишилися безкарними. Потрібно розірвати коло безкарності у повній відповідності до міжнародного права.

2. **Права усіх українських бранців та бранок мають бути дотримані аж до моменту їхнього звільнення.** Як випливає з Третьої Женевської конвенції, права військовополонених включають, але не обмежуються, такими: гуманне поводження (ст. 13), належні умови розміщення (ст. 25), якість і кількість харчування (ст. 26), медична допомога (ст. 30), право надсилати і одержувати кореспонденцію (ст. 71) та одержувати посилки (ст. 72-74). Задля дотримання цих прав, ми закликаємо до безперешкодного доступу незалежних гуманітарних організацій, які діють в Росії та на окупованій території України, аби слідкувати за поводженням з військовополоненими (ст. 125). Як випливає з Четвертої Женевської конвенції, цивільні ув'язнені, «обвинувачені в скоєнні злочину», також мають право на отримання медичної допомоги, на належні умови розміщення та на інші форми підтримки, а також вони мають утримуватися в межах окупованої території (ст. 76). Свавільне утримування цивільних осіб неприпустиме з позиції міжнародного права, тож вони мають бути беззастережно звільнені. Утім, до моменту звільнення цивільних ув'язнених, їхні права та гідність мають бути захищені, включно з абсолютною забороною жорстокого поводження, незалежно від того, їх утримують свавільно чи ні.

Добиваючись завершення російської агресії, ми маємо визнати, що справедливим і стійким мир може бути лише тоді, коли він постане на основі справедливості, правосуддя і репарацій для жертв та притягнення до відповідальності винуватців. Ми повинні працювати над тим майбутнім, де права людини переважатимуть над несправедливістю. Ми повинні бути об'єднані у нашому прагненні до справедливості та правосуддя, закликаючи до відповідальності і пересвідчуючись у тому, що ніхто не буде забутим.

Amnesty International в Україні

Адвокати ЗСУ

ГО "Інститут масової інформації"

Жіночий ветеранський рух

*Коаліція об'єднань родин зниклих і полонених українських захисників
"SAVE UKRAINIAN PRISONERS OF WAR"*

Правозахисний центр для військових "Принцип"

Українська Гельсінська Спілка з Прав Людини

Українське товариство в Швейцарії

Українська Феміністична Мережа за Свободу і Демократію

Центр громадянських свобод